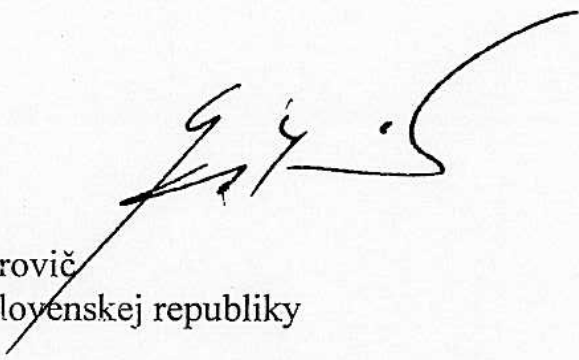

Číslo: 3258-2008-BA

ROZHODNUTIE
prezidenta Slovenskej republiky

o vrátení zákona z 3. decembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 462/2008 Z. z.

Predkladá:

Ivan Gašparovič
prezident Slovenskej republiky

Bratislava 17. decembra 2008

I

Podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon z 3. decembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 462/2008 Z. z..

Navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

II

V čl. I prvom bode v § 13 ods. 2 písm. a) zákona z 3. decembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 462/2008 Z. z. (ďalej len „schválený zákon“) sa ustanovuje, že v súlade s právom detí a žiakov patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na vzdelanie v ich materinskom jazyku ustanoveným v § 12 ods. 3 sa v učebniciach, ako aj v učebných textoch a pracovných zošitoch vydávaných v jazyku národnostnej menšiny uvádzajú geografické názvy takým spôsobom, že geografické názvy, ktoré sú vžité a zaužívané v jazyku národnostnej menšiny, sa uvádzajú dvojjazyčne, a to najprv v jazyku príslušnej národnostnej menšiny a následne v zátvorke alebo za lomkou v štátnom jazyku, a to spôsobom, ktorý bol používaný v učebniciach schválených v rokoch 2002 až 2006.

Zo znenia čl. I prvého bodu § 13 ods. 2 písm. a) schváleného zákona vyplýva, že geografické názvy, ktoré sú vžité a zaužívané v jazyku národnostnej menšiny sa v učebniciach, učebných textoch a v pracovných zošitoch vydávaných v jazyku národnostnej menšiny uvádzajú dvojjazyčne, a to najprv v jazyku príslušnej národnostnej menšiny a následne v zátvorke alebo za lomkou v štátnom jazyku. Z tohto znenia nie je jasné, ktoré geografické názvy sú vžité a zaužívané v jazyku národnostnej menšiny, ani kto a podľa akých kritérií posúdi vžitosť a zaužívanosť geografických názvov v jazyku národnostnej menšiny. Jediným kritériom na dvojjazyčné uvádzanie geografických názvov je vlastne len ich vžitosť a zaužívanosť v jazyku národnostnej menšiny. Zo znenia čl. I prvého bodu § 13 ods. 2 písm. a) schváleného zákona nie je tiež jasné, ako sa budú uvádzať geografické názvy, ktoré nie sú vžité a zaužívané v jazyku národnostnej menšiny, pretože podľa čl. I prvého bodu § 13 ods. 2 úvodnej vety schváleného zákona sa geografické názvy uvádzajú „nasledovným spôsobom“.

V tejto súvislosti treba tiež uviesť, že pri uložení ratifikačnej listiny v procese prístupu Slovenskej republiky k Európskej charte regionálnych alebo menšinových jazykov Slovenská republika vyhlásila, že pojem „územie, na ktorom sa používa regionálny alebo menšinový jazyk“ sa vzťahuje na obce, podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva.

Zo znenia čl. I prvého bodu § 13 ods. 2 písm. a) schváleného zákona ďalej vyplýva, že geografické názvy, ktoré sú vžitú a zaužívané v jazyku národnostnej menšiny, sa uvádzajú dvojjazyčne, a to spôsobom, ktorý bol používaný v učebniciach schválených v rokoch 2002 až 2006. Nie je jasné, o aký spôsob, ktorý bol používaný v učebniciach schválených v rokoch 2002 až 2006 ide. Zákon č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon) v znení neskorších predpisov neupravoval v rokoch 2002 až 2006 inštitút schvaľovania učebníc.

Podľa čl. I prvého bodu § 13 ods. 2 písm. c) schváleného zákona sa na konci učebnice uvedie súhrnný prehľad geografických názvov vo forme slovníka v jazyku národnostnej menšiny a v štátnom jazyku. Tento súhrnný prehľad geografických názvov vo forme slovníka v jazyku národnostnej menšiny a v štátnom jazyku na konci učebnice je duplicitný (nadbytočný), ak sa geografické názvy podľa čl. I prvého bodu § 13 ods. 2 písm. a) schváleného zákona budú uvádzať dvojjazyčne.

Slovenská republika je podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Na území Slovenskej republiky je štátnym jazykom slovenský jazyk (čl. 6 ods. 1 ústavy). Používanie iných jazykov než štátneho jazyka v úradnom styku ustanoví zákon.

Podľa čl. 34 ods. 1 prvej vety ústavy občanom tvoriacim v Slovenskej republike národnostné menšiny alebo etnické skupiny sa zaručuje všestranný rozvoj najmä aj právo rozširovať a prijímať informácie v ich materinskom jazyku. Podrobnosti o tomto práve ustanoví zákon (čl. 34 ods. 1 druhá veta ústavy).

Podľa čl. 34 ods. 2 písm. a) ústavy občanom patriacim k národnostným menšinám alebo etnickým skupinám sa za podmienok ustanovených zákonom zaručuje okrem práva na osvojenie si štátneho jazyka aj právo na vzdelanie v ich jazyku.

Výkon práv občanov patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám zaručených v ústave nesmie viesť k ohrozeniu zvrchovanosti a územnej celistvosti Slovenskej republiky a k diskriminácii jej ostatného obyvateľstva (čl. 34 ods. 3 ústavy).

Zákonom, ktorý upravuje vzdelávanie v školách je zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa § 12 ods. 2 tohto zákona vyučovacím jazykom v školách je

štátny jazyk, ak školský zákon neustanovuje inak. Školský zákon ustanovuje inak v § 12 ods. 3, podľa ktorého deťom a žiakom občanov patriacim k národnostným menšinám a etnickým skupinám sa zabezpečuje okrem práva na osvojenie si štátneho jazyka aj právo na výchovu a vzdelanie v ich jazyku za podmienok ustanovených týmto zákonom. Súčasťou výchovy a vzdelávania v základných školách a stredných školách s iným vyučovacím jazykom, ako je štátny jazyk, je aj povinný vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra v rozsahu vyučovania potrebného na jeho osvojenie. Podľa § 12 ods. 5 školského zákona pre deti a žiakov občanov patriacim k národnostným menšinám a etnickým skupinám sa výchova a vzdelávanie zaručuje

- a) v školách a v triedach, v ktorých sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v jazyku príslušnej národnostnej menšiny,
- b) v školách a v triedach, v ktorých je jedným z vyučovacích predmetov jazyk národnostnej menšiny a vyučovacím jazykom ostatných vyučovacích predmetov je štátny jazyk; v týchto školách a v triedach sa môžu niektoré predmety vyučovať v jazyku národnostnej menšiny, najmä výtvarná výchova, hudobná výchova, telesná výchova,
- c) v školských zariadeniach, v ktorých sa výchova uskutočňuje v jazyku národnostnej menšiny.

Podľa § 13 ods. 1 prvej vety školského zákona na vzdelávanie v školách podľa školského zákona sa používajú učebnice schválené Ministerstvom školstva Slovenskej republiky (okrem učebníc v stredných zdravotníckych školách, v policajných školách a v školách požiarnej ochrany pre odborné predmety); používajú sa aj iné učebné texty a pracovné zošity, ktoré sú v súlade s cieľmi a princípmi školského zákona. Podľa § 13 ods. 5 školského zákona na vzdelávanie v školách podľa tohto zákona možno používať aj učebnice odporúčané Ministerstvom školstva Slovenskej republiky.

Podľa § 1 ods. 1 zákona NR SR č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky štátnym jazykom na území Slovenskej republiky je slovenský jazyk. Štátny jazyk má prednosť pred ostatnými jazykmi používanými na území Slovenskej republiky (§ 1 ods. 2 zákona NR SR č. 270/1995 Z. z.).

Podľa § 1 ods. 4 prvej vety a druhej vety zákona NR SR č. 270/1995 Z. z. zákon neupravuje používanie jazykov národnostných menšín a etnických skupín. Používanie týchto jazykov upravujú osobitné zákony, medzi ktoré podľa odkazu patrí aj školský zákon a zákon NR SR č. 191/1994 Z. z. o označovaní obcí v jazyku národnostných menšín. Predmetom úpravy zákona NR SR č. 270/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov je však aj používanie štátneho jazyka v školstve, a to v § 4. Podľa § 4 ods. 4 prvej vety zákona NR SR č. 270/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov učebnice a učebné texty používané vo výchovno-vzdelávacom procese v Slovenskej republike sa vydávajú v štátnom jazyku okrem učebníc a učebných textov na výučbu v jazyku národnostných menšín, etnických skupín a iných cudzích jazykov. Ich vydávanie a používanie upravujú osobitné predpisy (§ 4 ods. 4 druhá veta

zákona NR SR č. 270/1995 Z. z.). Týmto osobitným predpisom je školský zákon.

V štátnom jazyku podľa § 3 ods. 3 písm. d) zákona NR SR č. 270/1995 Z. z. v znení zákona č. 5/1999 Z. z. sa uvádzajú úradné názvy obcí a ich častí, označenia ulíc a iných verejných priestranstiev, iné zemepisné názvy, ako aj údaje na štátnych mapových dielach vrátane katastrálnych máp.

Podľa § 1a ods. 1 druhej vety a tretej vety zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov názov obce a jej časti sa uvádza v štátnom jazyku. Označovanie obce v inom jazyku upravuje osobitný zákon. Týmto osobitným zákonom je zákon NR SR č. 191/1994 Z. z. o označovaní obcí v jazyku národnostných menšín.

Podľa § 1 ods. 1 zákona NR SR č. 191/1994 Z. z. obce, v ktorých príslušníci národnostnej menšiny tvoria najmenej 20 % obyvateľstva, sa označujú v jazyku národnostnej menšiny na samostatných dopravných značkách označujúcich začiatok obce a koniec obce. Podľa § 1 ods. 3 zákona NR SR č. 191/1994 Z. z. zoznam označenia obcí, v ktorých príslušníci národnostnej menšiny tvoria najmenej 20 % obyvateľstva, v jazyku národnostnej menšiny, je uvedený v prílohe zákona NR SR č. 191/1994 Z. z.; označenia obcí majú miestny charakter.

V úradnom styku, najmä na verejných listinách, pečiatkach obcí, kartografických dielach a v poštovom styku, sa používajú názvy obcí, v ktorých príslušníci národnostnej menšiny tvoria najmenej 20 % obyvateľstva, výlučne v úradnom jazyku (§ 2 zákona NR SR č. 191/1994 Z. z.). Kartografické dielo, najmä mapa, mapový atlas alebo glóbus, je výsledok kartografického znázornenia Zeme, kozmu, kozmických telies alebo ich častí, objektov, javov a ich vzťahov spolu s textovým a iným doplnením (§ 2 ods. 8 zákona NR SR č. 215/1995 Z. z.).

Podľa § 18 ods. 1 zákona NR SR č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení zákona č. 423/2003 Z. z. o štandardizácii názvov nesídlných geografických objektov z územia Slovenskej republiky, ktoré sú obsahom základnej bázy údajov pre geografický informačný systém, vžitých podobách slovenských názvov sídlných aj nesídlných geografických objektov z územia mimo Slovenskej republiky a názvov mimozemských objektov, ako aj o spôsobe prepisu názvov geografických objektov z územia mimo Slovenskej republiky z krajín používajúcich inú než latinkovú abecedu a iný než latinkový systém písma do latinky (ďalej len „štandardizácia geografických názvov“) rozhoduje Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ďalej len „úrad“) podľa pravidiel slovenského pravopisu so súhlasom Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Úrad môže rozhodnúť o štandardizácii názvov vôd, chránených území a krasových javov z územia Slovenskej republiky len so súhlasom Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a o názvoch hradov a zámkov len so súhlasom Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (§ 18 ods. 2 zákona NR SR č. 215/1995 Z. z. v znení zákona č. 346/2007 Z. z.).

O štandardizácii vžitých podôb slovenských názvov sídelných a nesídelných geografických objektov z územia mimo Slovenskej republiky úrad rozhoduje v súlade s medzinárodnými zásadami štandardizácie geografických názvov (§ 18 ods. 4 zákona NR SR č. 215/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov). O štandardizácii názvov nesídelných geografických objektov z územia Slovenskej republiky na základných štátnych mapových dielach s mierkou 1: 5 000 a väčšou rozhoduje správa katastra na základe stanoviska obce (§ 18 ods. 3 zákona NR SR č. 215/1995 Z. z. v znení zákona č. 423/2003 Z. z.).

Štandardizáciou geografického názvoslovía je súbor opatrení zabezpečujúci jednotnosť geografických názvov a záväznosť ich používania (§ 2 ods. 15 zákona NR SR č. 215/1995 Z. z. v znení zákona č. 423/2003 Z. z.).

Štandardizované geografické názvy sú záväzné pre vydavateľov kartografických diel, odborných publikácií, na používanie v tlači a iných prostriedkoch masovej komunikácie a v úradnej činnosti orgánov verejnej správy; rovnako to platí pre vydavateľov kartografických diel a odborných publikácií vydávaných v cudzom jazyku a na používanie v tlači a iných prostriedkoch masovej komunikácie šírených v cudzom jazyku (§ 18 ods. 8 zákona NR SR č. 215/1995 Z. z. v znení zákona č. 346/2007 Z. z.).

Dokumentácia štandardizácie geografického názvoslovía je podľa § 11 ods. 1 zákona NR SR č. 215/1995 Z. z. v znení zákona č. 423/2003 Z. z. súčasťou štátnej dokumentácie.

Podľa rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (napríklad PL.ÚS 19/98) „princíp právneho štátu proklamovaný v čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky je základným ústavnoprávnym princípom v Slovenskej republike. Ak právna norma obsiahnutá v ustanovení zákona nie je formulovaná jednoznačne a pre jej adresáta nie je dostatočne zrozumiteľná, pričom tento nedostatok nie je možné odstrániť ani výkladom podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, jej obsah nie je v súlade s obsahom princípu právneho štátu vyjadreným v čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky“.

Podľa čl. 4 ods. 1 druhej vety Legislatívnych pravidiel tvorby zákonov (schválené uznesením Národnej rady Slovenskej republiky z 18. decembra 1996 č. 519) zákon musí byť okrem iného aj zrozumiteľný. Zákon musí byť terminologicky presný a jednotný. V zákone možno používať len správne a v právnom poriadku ustálené pojmy a správnu právnu terminológiu. V zákone sa musí dbať na jazykovú správnosť, štylistickú primeranosť a všeobecnú zrozumiteľnosť textu (čl. 4 ods. 3 prvá veta Legislatívnych pravidiel tvorby zákonov).

Podľa môjho názoru treba odlišiť vydávanie a používanie učebníc na vzdelávanie v školách podľa školského zákona a uvádzanie (používanie) geografických názvov (geografické názvoslovía) a názvov obcí v učebniciach.

Z uvedeného vyplývajú moje pochybnosti, že čl. I prvý bod § 13 ods. 2 písm. a) a c) nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 prvou vetou ústavy, pokiaľ ide o právny štát. Okrem toho uvedené ustanovenia (čl. I prvý bod § 13 ods. 2 písm.

a) a c)) nie sú v súlade s § 3 ods. 3 písm. d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení zákona č. 5/1999 Z. z. a s § 18 ods. 1 až 3 a ods. 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov.

Schválený zákon má aj legislatívnotechnické nedostatky. Pri uvádzaní názvu zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 462/2008 Z. z., ktorý sa schváleným zákonom novelizuje, sa nesprávne uvádza, že ide o zákon Národnej rady Slovenskej republiky.

V čl. I prvom bode v § 13 ods. 2 písm. b) a c) nenadväzujú na úvodnú vetu (predvetie), podľa ktorej ide o uvádzanie len geografických názvov; nejde aj o uvádzanie kartografických diel a súhrnného prehľadu geografických názvov vo forme slovníka.

III

V nadväznosti na dôvody uvedené v časti II navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní neprijala zákon ako celok.

Považujem za dôležité tiež pripomenúť, že uvádzanie geografických názvov v učebniciach vydávaných v jazyku príslušnej národnostnej menšiny si vyžaduje novelizáciu viacerých zákonných úprav v záujme princípu právneho štátu a jednotnosti právneho poriadku Slovenskej republiky.

Ak Národná rada Slovenskej republiky vrátený zákon opätovne schváli treba upraviť čl. II takto:

„Čl. II

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. apríla 2009.“.

Bratislava 17. decembra 2008